

UJVIDÉKI HIRLAP

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 6. szám. — Telefon szám 49.
Kéziratokat nem adunk vissza.

D. M. K. E. fiókja Ujvidéken.

Több ízben szoltunk már arról a megindult mozgalomról a melynek czélja a D. M. K. E. Ujvidéken is fiókot létesíteni.

Ennek a törekvésnek lelke és mozgatója Endre Antal az ujvidéki folyam-mérnöki hivatal főnöke, aki hazafias lelkesedéssel és biztos kézzel ragadta kezébe az eszme zászlóját.

Jeleztük, hogy az első gyűlésen nagy számban részt vettek egyhangulag határozták el, hogy a fiókot Ujvidéken megalakítják és az előké-zületi intézkedések megtételére egy 30 tagú bizottság kildetett ki Endre Antal elnökletével.

E bizottság mult vasárnap délelőtt tartotta első értekezletét, amelyen Endre Antal mély gondolkozásra és gyakorlati érzésre mutató következő javaslatát terjesztete elő:

Mélyen tisztelt szervező bizottság!

Az alapszabályoknak az egyesület fiókjaira vonatkozó fejezete szerint „Az egyesület működési körébe vont törvényhatóságok területén lakó egyesületi tagok, városokban és nagyobb községekben egyesületi fiókokat alakíthatnak” — Ez a meghatározás amint látszik szabad kezet enged a tagoknak, nemcsak a fiókok alakítására, hanem annak megalapítására is, hogy a fiók működési területe melyik és mily nagy legyen — E tekintetben ugyanis

az alapszabályokban korlátozás nem foglaltatik, sem a fiók egyesületektől ez irányban határozott állás foglalást a megalakulás előtt az anyaegyesület nem kíván. — Tekintve azonban, hogy jövő munkálkodásunk irányának és nagyságának ismerete még a megalakulás előtt kívánatos, azért szükségesnek vélem, hogy azon területet állapítsuk meg, amelyre fiók-egyesületünk működését kiterjeszteni kívánjuk. — Nem vagyok bizonyos benne, hogy jó nyomon járok-e? a midőn e tekintetben a következő felfogásomnak adok kifejezést nevezetesen:

Az egyesületi fiók sikeres tevékenységéhez kétféle népességnek jelenléte kívántatik, ugy-mint a segítőké és a segítettéké — mert ha csak ez egyik tényező van meg, abban az esetben a fiók működése egyoldalú, egyik esetben csak az anyagi erő nyújtásával foglalkozhatnék, anélkül hogy fáradságának eredményét láthatná, a másik esetben csak akkor tudna segítőleg hatni, ha ahhoz az anyagi eszközöket mások szolgáltatnák, tehát a fiók önállósággal nem bírna.

Ezért szükséges, hogy a fiók működési területe terjedelmes legyen, és megosztva foglalja magába a magyar és nem magyar nyelvű népességet, továbbá hogy a fiók székhelyéről annak minden része lehetőségig jól megközelíthető, tehát hogy az illető területre nézve a székhely fekvése a legkedvezőbb legyen. — Emellett azonban figyelemmel kell

lenni arra is, hogy a szomszéd fióknak hasonló szellemben való megalakulása elé akadályt ne gördítsünk. — Minthogy ez ideig hasonló alakulásról megyénkben tudomásunk nincsen, azt hiszem hogy a terület megállapítása tekintetében még szabad kezünk van, amely szabadságot oly mértékben érvényesíteni, amely mértékben a fiók egyesületünk prosperálására szükségesnek látszik, a mélyen tisztelt szervező-bizottság megfontolásától függ.

Mélyen tisztelt bizottság! Én azon meggyőződésben vagyok, hogy az ujvidéki fiók megalakulása délvidékünk közművelődése szempontjából véve nagy fontossággal bír, de viszont hiszem azt is, hogy ezen a téren az irányt mutató világító fáklya és vezér csillag csak is Ujvidék városa lehet. Épen ezért nem lehet czélszerű a területet szűkre venni és ezzel működésünket meg bénítani.

De a terület nagysága nem is egyedül irányadó a működés kiterjedtségére, mert az egyes vidékek népességi viszonyai szerint más és más a teendő. Az egyik területen ugyanis a népesség minősége olyan, hogy ma még csak szórványosan lehet ott kisebb mérvű tevékenységet kifejteni úgy a gyűjtés mint a felhasználás tekintetében, más vidék a gondoskodást vagyis felhasználást csak másod sorban igényli és inkább a gyűjtés tekintetében bír fontossággal; egy más terület ismét a felhasználás vagy is az igazi közművelődési tevékenység szempontjából fontos.

Az Ujvidéki Hirlap tárczája.

Titokzatos eset.

(Egy detektiv elbeszélése)

Irta: P. Beaufoy.

Hosszu és tapasztalatokban oly gazdag pályafutásom alatt, mint detektiv, egyetlen esetre sem emlékszem, amely annyira zavarba hozott vol, mint az a szédelgési történet, melyet el fogok önöknek mondani Ez a történet a mellett bizonyít, hogy a legravaszabb csaló is igen gyakran együgyűséget árul el s vakmerősége mellett nem eléggé óvatós.

Egy napon értesítést kaptam főnökömtől, hogy haladéktalanul siessek mr. Pennythorpe irodájába, hogy egy hamisítási ügyben a nyomozást megkezdjem. A értesítés után csakhamar el is mentem s rövid várakozás után bevezettek mr. Pennythorpehoz. Okos nézésű, 35 év körüli ember állt meg előttem, mosolyogva szólított meg.

— Jó reggelt, mr. Blake — szolt hozzám s helylyel kínált meg. — Örvendek, hogy oly pontosan megérkezett, egy cheque-hamisításról van szó, amely miatt sok ketlemetlen-ségem támadt.

Kértem, hogy közelebbi részleteket mondjon. — Hétfőn, mint rendesen, megkaptam a kifizetett cheque-t a banktól. Összesen tizenöt tételtől volt szó. Az egyik, mely 10.000 koronáról szolt, gyanut keltett benem, a cheque hamisított volt.

A jelzés, a kitöltés teljesen a kezem irá-

sára vallott, de mivel ilyen nagyságu összeg nem szerepelt, rögtön, elárulta a csalást. Ertesítettem a bankot s azonnal jelentést tettem a detektiv osztályon.

— Ön ok nélkül izgatja magát, uram, mert a veszteség csakis a bankot érinti. Hamisítás esetén a bank tartozik kártérítést fizetni.

— Igaz, én nem veszítek egy fillért sem, de engem az izgat fel, hogy olyan követhette el a csalást, a ki körülöttem van s a ki a viszonyomat ismeri. Tizenegyezer koronáról van szó, ugy, hogy a cheque kifizetése után ezer korona marad. A bank tisztességesen járt el velem szemben s értesített, hogy a számlám javára írta a tizezer koronát.

Kötelességemnek tartom azonban, hogy a bank érdekében megtaláljuk a csalót, talán az összeg egy része is megmenthető még.

— Valószínűnek tartom én is. Lesz szives és megmutatja nekem a hamisított cheque-t és egy olyant is fog mutatni, melyen valódi kéz-irása látható.

Íróasztalából nagy csomó cheque-t vett elő.

— Ime a hamisított és ime egy valódi. Hasonlítsa össze, semmi különbséget nem fog találni a kettő között.

Nagyítóvegem segítségével sem tudtam a legkisebb különbséget is felfedezni.

— A legravaszabb csalóval van dolgom s nem is csodálkozom afelett, hogy a bank lép-re ment.

— En nem — válaszolt mosolyogva. — Szavamra mondom önnek, kedvem volna szerződtetni ezt a csalót, oly ügyesen utánozza az írásomat.

— Most pedig azt szeretném tudni, hol szokta tartani a cheque-könyvet? — kérdeztem tőle.

— Meg kell vallanom, hogy ebben a tekintetben kissé gondatlan vagyok, kinn szoktam hagyni az asztalon.

— Kinek szabad ide belépnie?

— Egyetlen irnokom van, akinek szabad bemenete van bárhová.

— Van valami gyanuja az irnok iránt?

— Teljesen ártatlannak tartom.

— Hány év óta dolgozik önnél?

— Három év óta. Kitünő bizonyiványokkal jött ide s azóta megvagyok vele elégedve. Rendesen ő jár el a bankba s összehasonlítja a cheque könyvet a visszaküldött cheque-vel. Jenkins teljes bizalmamat bírja.

— Tapasztalta; hogy pénzzavarban volt?

— Egy héttel ezelőtt előleget kért.

— Ez már némi adattal szolgál a vizsgálathoz. Van valami írása önnél.

Átnyujtotta Jenkins egyik levelét, a legjellemzőbb kereskedői irás volt, a melyből a legcsekélyebbet sem következtethettem jelle-mére

— Ez nem sokat használ; nincs itt véletlenül a fiatal ember?

— Behivatom s ön megfigyelhetné anélkül, hogy ő csak sejtene, miről van szó.

— Nos — kérdezte tőlem Pennythorpe — a mikor Jenkins eltávozott?

— Egyszerű, tisztességes külseje mit sem árul el, de a látszat csal. Most pedig a bankhoz megyek, hogy megtudjam a pénztárostól, kinek fizette ki a tizezer koronát?

Ennélfogva a mi területünkbe Ujvidék szab. kir. városon kívül a megyének azon járásai foglalandók be, amelyek a népesség minősége szerint sikeres és önálló működésre nyujtanak kilátást.

Van szerencsém itt a felosztásra nézve egy kísérletet bemutatni, a mely szerint Bács-Bodrogh vármegye négy fiókra oszthatnék fel, és pedig: 1. Az ujvidéki fiókra, mely a városból és öt járásból és Zenta r. t. városból. 2. A német palánkai fiókra, mely négy járásból. 3. A zombori fiókra, mely Zombor városából és négy járásból és Baja sz. k. városból állana végre. 4. A szabadkai külön álló fiókra.

Lehetne azonban a német palánkai fiók létesítése helyett az oda számított négy járás közül a német palánkai és kulai az ujvidékihez a másik kettőt pedig a zomborihoz esatolni, ha a tisztelt bizottság ezen megnagyobbított területet nem találná túl nagynak. Ezen megnagyobbítás nem lenne indokolatlan azon járasok lakosának minősége miatt.

A felosztás egész Bács-Bodrogh vármegyére nézve tehát a következő lenne.

1. Ujvidéki fiók területe

		Összes lakosság Magyar, Magyar, tudó		
1. Ujvidék sz. k. város	1 közs.	29.206	10.321	16.964
2. Ujvidéki járás	14 "	54.511	11.880	15.862
3. Titeli járás	10 "	25.807	3.479	5.241
4. Zsablyai járás	5 "	27.894	4.759	5.544
5. Ó-becei járás	5 "	51.814	28.905	34.051
6. Zentai járás	4 "	44.622	36.938	40.078
Összesen	39 "	221.044	96.282	118.710
7. Zenta r. t. város	1	23.588	25.731	27.810
	40	262.632	122.013	146.550

A magyar lakosság az összesnek 46.0 százalékát teszi.

A magyarul tudó lakosság az összesnek 56.0 százalékát teszi.

II. Német-palánkai fiók területe:

1. Német-palánkai jár.	14 közs.	41.179	1.926	4.607
2. Hodsági járás	12 "	39.727	2.919	7.043
3. Kulai járás	9 "	47.230	7.259	15.773
4. Topolyai járás	9 "	51.637	40.069	44.949
Összesen	44 "	179.773	52.170	72.372

A magyar lakosság az összesnek 28.8 százalékát teszi.

A magyarul tudó lakosság az összesnek 40.2 százalékát teszi.

III. Zombori fiók területe:

1. Zombor thjv. város	1 közs.	29.609	9.297	14.663
2. Zombori járás	11 "	46.620	15.741	22.640
3. Apat ni járás	9 "	49.374	12.775	19.113
4. Bács-almási járás	11 "	53.438	35.132	43.813
5. Bajai járás	13 "	42.650	17.622	25.284
Összesen	45 "	221.691	90.567	125.513
6. Baja thjv. város	1	20.361	16.308	19.602
	46	242.052	106.875	125.115

A magyar lakosság az összesnek 48.0 százalékát teszi.

A magyarul tudó lakosság az összesnek 56.0 százalékát teszi.

IV. Szabadka szab. kir. város külön területet alkotna 82.122 főnyi lakosságával melyből 46.650 magyar anyanyelvű.

Az ujvidéki fiók tehát az ujvidéki járásban fejthetne ki legnagyobb tevékenységet. A titeli és zsablyai járasok teljesen egyforma néprajzi képet mutatnak. Ebben a két járásban a csekély számú elszórt magyarság sürgős védelemre szorul. Az ó-becei járásban a magyarság fejlődése akadályozva nincs. A zentai járás magyarsága ötszörös fölényben van a többi nyelv felett, tehát, segítségre nem szorul.

Ezek figyelembe vétele mellett egészben és nagyban azt a következtetést lehet levonni, hogy ujvidéki fiókunknak jelentősebb tevékenysége a közművelődés terén loginkább Ujvidék városában és az ujvidéki járásban összesen 15 községben lenne, míg a titeli és zsablyai járasokban csak szórványos, kisebb mérvű védelemre szoritkozna, az ó-becei és zentai járasok pedig ez időszerint mint segítők szerepelnének.

Mint hogy az előálló ügyvitel nagyságát ez időszerint mérlegelni biztossággal nem lehet, azért szerény véleményem szerint megfontolást igényel, hogy működésünk területébe a német-palánkai és kulai járasokat bevonjuk-e? A jelentősebb és egyöntetű tevékenység szempontjából itélve ezek bevonása észszerűnek mutatkozik, azért mert mindkét járás népességi viszonyainál fogva a tevékenységre alkalmas tér gyanánt kínálkozik, és

közlekedés szempontjából véve is elég előnyösen fekszenek.

A terület nagyságától függően egyesületi fiók munkájának nagysága, ennek mérlegelése végett a teendők két részre oszthatók, úgy mint 1-ször az anyagi segéd eszközök megszerzésére, vagyis tagok és adományok gyűjtésére, 2-szer azok felhasználására.

A gyűjtés szempontjából a terület kiterjedése szerepet nem játszik mert a gyűjtés az egyes községekben úgy kisebb mint nagyobb terület mellett egyenlően eredményes lehet. A felhasználás azonban a terület nagysága arányában igényel munkát és utánjárást, ennél fogva nagyobb központi tisztviselő személyzetet.

Kiterjedésre nézve, az előbb előadottakban tervezett terület nevezetesen Ujvidék szab. kir. város és a hozzá számított öt járás nagyinak tűnik ugyan fel, ha azonban az ezen területen befolyható jövedelmet tekintjük vállalkozásunk mértéke erőnkkel arányban lehet.

Éppen ezért talán működési területünkbe a német-palánkai és kulai járasok is bevehetők lennének, mely esetben az esetleg Zomborban létesítendő fiók majdnem egészen hasonló terület és népesség mellett alakulhatna meg, mely utóbbi körülményt esupán a magunk szempontjából voltam bátor felemlíteni, a különben is lehetetlen praejudikalás gondolata nélkül.

Igénytelen előadásom hosszadalmaságáért elnézést kérve egyszerismind kérem becses elhatározásukat.

Ujvidék, 1904. márczius 20.

Endre Antal.

A bizottság egyhangulag magáéva tette az előterjesztését és magának az előterjesztőnek hozzájárulásával esupán azon módosítást tette, hogy a kulai járást kihagyta az alakitandó fiók területéből.

Hisszük és reméljük, hogy az ige testet fog öltetni, és megalakul az egyesület melynek magasztos és hazafias munkálkodásától sokat várunk.

Mr. Pennythorpe kezét fogott velem.
— Megvagyok róla győződve, hogy mindent el fog követni — szolt bucsuzáskor.

— Örvendek, hogy láthatom — fogadott a bankigazgató — Már értesültem mr. Pennythorpetől, hogy ön fel fog keresni.

— Épp most jövök tőle, de a vele folytatott beszélgetés nem sok fényt vetett a titokzatos ügyre. Műd felett felizgatta a veszteség, bár tudtára adtam, hogy a kár a bankot éri.

— Ugy van — válaszolt az igazgató — Most pedig lássunk hozzá hogy helyes nyomra jussunk.

— Ami nem lesz könnyű feladat — válaszoltam — Az ilyen csalóknak fele rendesen elkerüli az igazság büntető kezét.

— Én abban a hitben vagyok, hogy ez a csaló a másik feléhez tartozik a csalóknak.

— Szívemből kívánom, hogy úgy legyen! És most, ha megengedi, szeretnék a pénztárossal beszélni.

Az igazgató arca komor jelleget öltött.

— A pénztáros betegen fekszik, de ha nevében hozzá megy, talán fog önnek némi felvilágosítást adni.

Megtudtam a címét, rögtön kocsiba ültem s lakására hajtottam. Egy fehérhajú urnó nyitott ajtót.

— Mivel állhatok szolgálatára uram — kérdezte tőlem.

— Wilson ur betegsége megengedné-e, hogy vele pár szót válthassak? A London- és Suburban-banktól jövök, az igazgató megbízásából.

Épp akkor távozott tőle az orvos s pár perc múlva fogadott is mr. Wilson.

— Ön a banktól jön? Talán valami kellemetlenség történt?

— Remélem, önnek nem lesz kellemetlen mr. Wilson. Blako detektív vagyok s azt szeretném öntől megtudni, nem emlékszik-e rá, hogy kinek fizette ki ezt a chequet körülbelül két héttel ezelőtt?

— Ötszáz font . . . John Pennythorpe aláírásával . . . Most már emlékszem . . .

— Nem tudná-e ön megmondani, milyen volt az illető, akinek a chequet kifizette?

— Igen — szolt egy kis szünet után. — Nyulánk növésű, körülbelül 60 év körüli ember volt, fehér szakállal és bajuszszal, szeme fölött aranyfoglatu szemüveget hordott. Arcvonásai, amennyire emlékszem, rendesek. Fekete kabátban volt s keztyű nem volt rajta.

Honnét tudja oly határozottan, hogy nem viselt keztyűt? — kérdeztem gyorsan.

— Épp ez a körülmény emlékeztet rá oly világosan. Körmei, amelyek elég hosszúra nőttek, azt a benyomást tették rám, mintha az illető egy rossz szokás rabja lenne s aki folyton rágja körmeit.

Gyorsan felpattantam helyemről

— Mi történt önnel? Talán rosszul lett?

— Ellenkezőleg! A ravasz kópé . . . Boesáson meg, hogy gyorsan távozom . . . Köszönöm a felvilágosítást . . . Azt hiszem, nemsokára friss egészségnek fog örvendeni.

Kocsiba ugrottam s visszahajtottam a bankba

— Mr. Venn — így szoltam az igazgatóhoz. — A kules kezében van Nem volna hajlandó velem jönni?

— Hova akar vinni?

— Mr. Pennythorpe-hoz, ott meg fogjuk találni az én emberemet.

Pennythorpe az asztalnál ült, amikor beléptünk.

— Nos, mennyire jutott? — kérdezte tőlem.

— A legutolsó eredményig, uram John Pennythorpe, a királyné nevében letartóztatott önt annak a gyanúnak a terhe alatt, hogy a London- és Suburban-bank kárára tízezer koronás csalást követett el.

Pályám alatt nem láttam ehhez hasonló meglepetést. Az erkölcsi és lelki összeomlás szinte villámszerűleg hatott rám. Arca halott-halavány lett, térdei megremegtek s göresösen kapaszkodott az asztalra.

— Minő bizonyítékai vannak ellenem?

— Az ön megjelenése, a ruházata, a melylyel ön a 60 év körüli embert pompásan utánozta. Ha egy kissé óvatosabb lett volna, talán sikertelen lesz a kutatásom. Ön, uram, elfelejtett keztyűt huzni.

Gyors pillantást vetett körmeire és észrevettem, hogy mindent megértett. Kinos szünet állott be. Azután az igazgató felé fordult, aki néma szemtanuja volt az esetnek.

— Mr. Venn, beismerem bűnömöt. A kétségbeesés sodort erre a ballépésre. Magam állítottam ki a chequet s magam vettem fel a pénzt . . . Most, hogy mindent megvallottam, talán nem fog könnyörtelenül banni egy szerencsétlen emberrel, aki ily módon igy-kezett kétségbejítő helyzetén segíteni . . .

E perczben összeesett s hangosan zokogott.

— Annak idején megírtuk, hogy a városnak 1902. évi zárszámadását dr. Nemes Sándor megfeleltette. Most érkezett meg a ministeri leirat mely nagy részben igazat ad dr. Nemes Sándor felebbezésének. A leirat következőképen szól:

„M. kir. Belügyminiszter. — Szám: 87547 /II-b/ 1903. — A válaszirat alapjául szolgáló jelentés, megkeresés száma: Tárgy: A város házipénztáráról 1902. évre szerkesztett zárszámadás, melyszerint a bevétel 925991 K. 62 f. — a kiadás 887294 K. 92 f. — és így a maradvány 38096 K. 70 fillért tett ki, felülvizsgáltatván, számtételileg helyesnek találtatott. Felvilágosítandó azonban, hogy az előirányzaton kívüli bevételek II, III. tételei alatt 115 k, 235 k. leírásához az itteni jóváhagyás ki lett-e kérve és ha igen, az mely szám alatt adatott meg. — A vagyonleltár, mely szerint a cselekvő vagyon: 9768026 K. 90 f. — a szenvedő vagyon: 1.479.327 K. 50 f. és így a tiszta vagyon: 8.288.699 K. 40 fillért tesz, továbbá az anyagok és természetmennyekről készített kimutatás valamint a nyugdíj és a közigazgatási letét alapról szerkesztett külön zárszámadások helyeseknek találtatottak. — Dr. Nemes Sándor törvényhatósági bizottsági tagnak a zárszámadás ellen benyújtott felebbezésére nézve a következőket jelentem ki. — A bevételek VI. t. a. sertés hizlalási helyek ára czimén bevételi hátralékként kitüntetett 25471 K. 18 f. a polgármesteri jelentés szerint is a városnak oly követelését képezvén, mely a törzsvagyonhoz lesz csatolandó ezentúl minden más bevételtől elkülönítve tüntetendő fel a zárszámadásban addig is míg a törzsvagyonhoz csatoltni fog. Az ezen követelés utáni kamatok pedig melyek eddig szintén ezen rovaton számoltattak el, külön rovat alatt kezelendők. — Indokoltnak találtam a felebbezés 6. pontjában foglalt abbéli kívánalmat is, hogy a bevételek XVI. és XXVI. t. a. feltüntetett városi törzsvagyon a zárszámadásból töröltessek annél is inkább mert az értékkezelésnek a készpénzkezeléssel való összevegyítése a zárszámadás áttekinthetőségét nagyban zavarja, de különben is sokkal czélszerűbb volna, ha a város törzsvagyonát külön alapként kezelhetnék. Tekintettel azonban arra, hogy ezen zárszámadás tárgyalása során a zárszámadásnak az egyszerűség és áttekinthetőség követelményeinek megfelelőleg leendő szerkesztése iránti részletes javaslat kidolgozása végett bizottság küldetett ki, melynek módjában fog állani a városi törzsvagyon helyesebb számon tartása iránt is javaslatot kidolgozni, ezúttal e kérdésben rendelkezni nem találtam szükségesnek. — A felebbezés 7—9. pontjai alatt kifogásolt hátralékok a polgármesteri jelentés szerint is nagyrészen kétes értékűeknek lévén tekinthetők, felhívom a város közönségét, hogy azok rendezése iránt mielőbb intézkedjék, mert ily nagymérvű kétes teljesen nem is létező követeléseknek városi vagyonként való nyilvántartása meg nem engedhető. — A felebbezés 1—3 és 10. pontjaiban foglaltakat, mint tévedésen alapuló állításokat figyelembe vehetőeknek nem találtam, miután a közgyűlés a számadás helyessége ellen kifogást nem emelt, annak jövőre nézve egyszerűbb és áttekinthetőbb alapon való szerkesztése iránt pedig egy bizottság kiküldése által a kezdő lépést már megtette, ennél fogva felebbezőnek a zárszámadás visszautasítására vonatkozó kérelmét sem találtam teljesíthetőnek. — Miről a város közön-

ségét a nélkülözhető iratok visszazárása mellett további eljárás czéljából értesitem. — Budapest, 1904. márczius 9.*

Ujdonságok.

Balthazár mester Ujvidéken. Két élvezetes estére van kilátása közönségünknek szombaton e hó 26-án és vasárnap 27-én, a mikor is a Dungserszky színházban Balthazár Alajos magyar varázs színházát mutatja be. Azt hisszük, szívesen látott vendége lesz ő a közönségnek, mert 3 év előtt elragadta a közönséget bámulatos mutatványával és nem esoda, ha mindenkor zsufoolt haz előtt produkálta mutatványait. Balthazár különben kassai születésű, magyar ember, ki tizenöt évi amerikai tartózkodása alatt tanulta el a boszorkányság ezer esinját-binját. Ügyessége, melylyel nemesak a főváros, hanem az egész ország közönségét bámulatba ejtette, egyszerűen mesés. Nem utolsó dolog az sem, hogy előadásait magyar nyelven tartja és pompás humorral fűszerezi, hogy a közönség folytonosan derült hangulatban van előadásai alatt. Műsora látványos mutatványokból áll. Hasbeszélése életnagyságu bábuival utolérhetetlen és határtalanul mulattató. Spiritizta mutatványai is nagyon meglepőek. Nagy színpadon működik, fényes díszletekkel. Jegyek már előre válthatók: Schäffer Péter könyvkereskedésében és vasárnap délelőtt 10—12-ig és délután 3—6 óráig a színházi pénztárnál. Hely árak: Földszinti páholy és emeleti páholy 8 kor., földszinti zártszék az első 7 sorban 2 kor., a 8—10-ig 1 kor. 60 fill., a 11-ik és 12-ik sorban 1 kor. 20 fill., erkélyülés az első sorban 2 kor., a második sorban 1 kor. 60 fill., a 3-ik és 4-ik sorban 1 kor., karzati ülőhely 80 fill., a 2-ik sorban 60 fill., Földszinti állóhely 80 fill., karzati állóhely 40 fill. Diákjegy 60 fill.

Utolsó nagy katonahangverseny ez évadban. A Grand Hotel Mayer összes helyiségeiben e hó 27-én nagy katonahangverseny lesz, mely ez évadban az utolsó is. A díszes műsor méltó befejezése lesz a szépsikerű estélyeknek.

Globe trotter. Érdekes alak járt nálunk. Brochart Albert a neve, aki már ismételtelen bejárta a világot és most Osztenéből Brassóig és vissza gyalogol. Képes levelezőlapján úgy kivonatozza utazásának a czélját: 7000 kilométert gyalog 270 nap alatt 1903. október 20-tól 1904. évi július 25-ig. Brochart Albert (Recordman d'une course pedestre de 148 kilomètres en 24 heures consécutives à Alger (Algérie) le 17 Mars 1901) Ostende—Belgrad—Brassó és vissza. Hogy visszatérésekor a 800 frankos jutalom kifizethető legyen, kell Brochart urnak minden nagyobb helységben, átmenetelét hitelesíttetni, hogy bebizonyítsa, hogy legalább 7.000 kilométernyi utat végig gyalogolt. 1000 frankot annak, a ki be tudja bizonyítani, hogy Brochart urat utközben bármily járművel látta volna.

Kivándorlás akadályokkal. Tudvalévő dolog, hogy eddig, ha bárki Amerikába akart menni egyszerűen kivette utlevelét és elment a kikötő városba, leginkább Brémába. Onnan ment Amerikába 7—8 nap alatt, gyorsgőzönsön kényelmesen. Most ebben a kérdésben folynak a tárgyalások egy magyar kikötő megteremtése érdekében. Ugyanis most értesülünk arról, konkrét formában hogy a kivándorlás kérdése nagy veszélyben forog és amit ebben az országban sohasem hitt volna senki; most legújában a kivándorlókat tolonczolás módjára viszik Fiumébe és onnan akarják a magyar kikötőtől Amerikába vinni. Amde nem így sikerül a dolog, mert valami angol társaság akarja a forgalmat lebonyolítani, ez pedig nem rendelkezik elegendő hajóval és már háromszor lemondta a hajóindítást azzal, hogy az utasokat, akik Fiuméba érkeznek, egyszerűen vasútra ülteti őket harmadik osztályu lassított személy-vonatra, elviszi Antwerpenbe, onnan kis hajókkal Angliába, innen ismét vasúton Liverpoolba és csak azután hajón Amerikába. Ez a csekély utazás 26—28 napig tart, tehát majdnem egy hónapig, amint nem bír el a magyar ember. Egészen világosan elmondjuk,

hogy eddig 6—7 nap alatt lehetett Amerikába menni, ezután ha nem fogunk egész erélylyel az ellen tiltakozni, egy hónapig fog tartani. A panaszok egész sokasága jön az ellenzék egyes tagjaihoz és már legközelebb a dolog miatt interpelláció is lesz a képviselőházban. Nagyon ajánlatos lesz, ha a kormány jól megfontolja a kivándorlás ügyét, mert ez nem tréfa dolog, nem szolgálati szabályzat, hanem élet és egészség a kérdése. A szolgabírók már el sem engedik a népet más uton, mint Fiumén át, mi sok panaszra ad alkalmat, mert ilyen 50 jegyzőkönyvet fognak a belügyminiszternek a házban felolvasni.

Blaha Lujza és a szabadkai főgimn. önképzőkör. A szabadkai főgimnasium önképzőköre a napokban mint bennünket értesítenek — Rákóczy ünnepséget tartott, amelyre az ifjuság Blaha Lujzát is meghívta, aki a héten Szabadkán vendégszerepelt. A nagy művész az ifjak szíves meghívásának engedve, meg is jelent az ünnepélyen. Megjelenésével az ifjaknak kimondhatatlan örömet okozott, akik aztán zajos ovációval tisztelték meg a nemzet csalógnyanának páratlan figyelmét

A pénzhamisítókrol, helyesebben arról a csalásról, melylyel a tudatlanabb népet, hogy miként csapta be egy kiterjedt banda, mult számunkban részletes tudósítást adtunk. Most — miután az elővizsgálat be van fejezve és a bűnrészesek a bíróságnak átadottak — leközljük azok névsorát, akik a csalásban részesek. A főbűnös Radakov Milán aracsai ember, akit éppen akkor csíptek el, amikor Bács-Petrovosszellón árulta a gépnek nevezett formát. Társaiul bevallotta, illetve kiderültek: Vlaskalin Milán, Aranciczky Szvetozár, Souzer Sándor nádalji; Tómin Nenád ósziváci; Szladits Milán, Ambrus András, Reznits András, Torma István óbecsei lakosok. Bózsits Rádónénál volt a gép elrejtve. Filipcevi Milos óbecsei és Veliczky Kuzman, mint becsapottak lettek kihallgatva, mert ők 1420 koronát adtak a pénzhamisító gépért és a hozzávaló anyagért. Itt lett letartóztatva Bérczi Sándor kun-madarasi ember is, aki 600 frtért vett gépét czipelte magával, hogy az eladótól megtudakolja a pénzcsinálás mikéntjét, mert semmire sem ment. — A bűn-szövetkezet összeköttetése hogy menyire kiterjedt, mutatja az, hogy nemesak bácskai, de torontáli, csongrádi és pest-megyei polgárok is érdekelve vannak. Dorozmán is letartóztatott három pénzhamisítót, akik szintén hamis ötkoronásokat hoztak forgalomba, de könnyen felismerhető utánzatban. A letartóztatás, alkalmával az összeverődött nép annyira felingerült a pénzhamisítók láttára, hogy meg akarták őket verni.

A Szabadkán rendezendő ipari és mezőgazdasági kiállítás. Schmausz Endre főispán elnöklete alatt, f. hó 13-án, vasárnap d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében értekezletet tartott, az 1905. évben rendezendő ipari és mezőgazdasági vármegyei kiállítás előkészítése ügyében. Az értekezlet hosszabb tanácskozás után abban állapodott meg, hogy a kiállítást Palicson rendezik és pedig 1905. évi augusztus hó 20 ikától szeptember hó 20-ig. A városi iget azert mellőzték, mert az a kiállítás czéljaira nagyon szűknek bizonyult volna. A kiállítás jellege kizárólag mezőgazdasági és ipari lenne. Palicson a földműves iskola területén építendő épületeket a kiállítás bezárása után más czélokra fordítanák. Az értekezlet által hozott határozatokat, folyó hó 17-én, csütörtökön tartandó közgyűlés elé terjesztett. Végül egy 25 tagból álló bizottságot választottak, melynek feladata a kiállítás részletes terveinek és költségvetésének a kidolgozása. Ezzel aztán az ülés véget ért.

Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 225 olralra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitünően tisztított, legnagyobb csiraképeséggel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlítendők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabonafélék dús választéka.

Felhívás. „Bács-Bodrog Vármegye Gazdasági Szövetsége“ f évi márczius hó 28 tól április hó 2-ig Katymáron 6 napra terjedő tejjgazdasági tanfolyamot rendez, melynek főbb tárgyai: üzleti könyvitel, zárszadások elkészítése, a tejszövetkezetek keretébe vágó kereskedelmi törvények megismertetése, adó, bélyegmentesség stb. Továbbá tejszövetkezeti üzletvezetés, mely az ottani tejszövetkezetben gyakorlatilag sajátítandó el. Megismertetnek a tejszövetkezetekkel kapcsolatos intézmények: mint kölcsönös állatbiztosítás, Gazdák biztosító Szövetkezete, Gazdasági Szövetkezete, Gazdasági Szövetség, Vajtermelő központ stb. A tanfolyam utolsó napján április 2-án d. e. a gazdasági szövetség Katymár, Bács-Madaras és Kunbaja községek tejszövetkezeteinek szarvasmarha állományából jntalmazással egybekötött kiállítás rendez; ugyanekkor tejjgazdasági gépverseny fog az ottani tejszövetkezetben megtartatni. Nevezett napon a hallgatók a szövetség titkárnak kalauzolása mellett megtekintik a szabadkai vajtermelő központot, hol a vaj és casein gyártást, továbbá az ottani ügykezelés nyer bemutatást. A tanfolyamra csak 15 egyén vétetik föl. Minden egyes hallgató 30 korona segélyben részesül, melyből az utazási költség és élelem fedezendő. Ingyenes lakásról a titkár gondoskodik. Felhívjuk a szövetség kebelébe tartozó tejszövetkezeteket s különösen azon községek érdemes előjáróit, hol még ez idő szerint tejszövetkezet nincs, hogy a magyar nyelvben otthonos, lehetőleg némi tanulmányokkal bíró, kiküldendő egyént f. hó 26-ig bejelenteni sziveskedjenek, hogy a felvétettek kellő időben behívhatók legyenek. Szövetségünk 1904. évben mindenütt, hol fajmarha hozatott be, tehén és borjú díjazást fog tartani, miért is már most figyelmeztetjük a tulajdonosokat, hogy jól ápolják értékes jószágukat. Latinovits Géza elnök. Galambos Sándor ügyvezető-igazgató.

Irodalom.

„A KERT“ kéthetenként megjelenő kertészeti szaklap márczius 15-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Könyv-kertészet. Pétermann József: A paradicsom hajtatása. Dr. Börbás Vincze: Tjasliás burgonya. Gyümölcsészet. Zelles Aladár: Barack-kulturánk. VI. Zádor Gyula: A télközta károk orvoslása a gyümölcsösben. Disz-kertészet. Iványos Ferencz: Chrysanthemum indicum L. I. Triska Sándor: A hajtatott virágok kezelése. Kunszt J. A kellemes illatu teljes Begonia. Lugas Szigeti Gyula Andor: A szőlő antraknózisa. I. Méhészet. Binder: Különféle balfogások tavasszal. Középről és távolról. Virágdísz az asztalon. Tárca. Dr. Rodiczky Jenő: A virágok, gyümölcsök és a régi magyar uri asszonyok. Gyógy és iparnövények. Dr. Rodiczky és Dr. Schilberszky Károly: Takács-macsonya Hírek: A királyi várkert új főkertésze. — Gyümölcsészeti tanfolyam. — Kertmunkás-iskola megnyitása. — Gyümölcsoltványok kiosztása. — A magyar szőlőgazdák Országos Egyesülete. — Állami szőlőoltványtelep a Balaton mellékén. — Méhészeti szakelőadások. — Vásárcsarnok helyett park. — A nemzeti színház fának sorsa. — Hernyóirtás és gyümölcsfatakarítás. — Szilvakivitelünk hanyatlása. — Gyümölcsoltvány a szegedi kisgazdáknak. — A burgonya lózsdei árjegyzése. — Szatmármegye gyümölcskivitele. — Kertészsegéd tanfolyama. „A KERT“ előfizetési díja egész évre 10 korona, félévre 5 korona. Az év minden szakába elő lehet fizetni a kiadóhivatalban: Budapest VII. kerület. Rottenbilder-utca 33.

Kiadó laptulajdonos: **dr. Nemes Sándor.**

522. sz.
1904.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróságnak 1903. évi Sp. II. 1116/3. számú végzése következtében Dr. Kleiszner Gusztáv ujvidéki ügyvéd mint vb. néhai Schwemm Gyula hagyatéki tömeggondnoka javára Dr. Prodanovits Mihály ujvidéki lakos ellen 264 k. 06 f. s járulékaik erejéig 1904. évi február hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 721 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság 1904. évi V. 237/2. számú végzése folytán 264 kor. 06 fill. tökélovetelés, ennek 1903. évi november hó 26. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 76 kor. 66 fillérben bírólilag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken alperes lakásán 1904. évi márczius hó 28. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1904. évi márczius hó 12. napján.
Basch Sándor
kir. bír. végrehajtó.

Komptoirista

kerestetik azonnali belépésre. Az illetőnek a magyar és német nyelven kívül, a horvát vagy szerb nyelvet sző és írásban kell birnia oly mérvben, hogy a szükséges levelezést végezhesse. Ajánlatok, az igények megjelölésével elküldhetők.

Rainer Simon

eczetesz-gyár és pálinka-főzde
UJVIDÉK.

Dr. med.

Markovits Lázár, Ujvidék

SPECIALISTA

bel-, gyermek- és huyosó-betegségekre.

Rendel: 9—10, 3—4, 6—7-ig.

Lakik:

Ré-műves-utca II. szám.

(Bemenet az udvarban balra. Régi 3—4 adó- és vámhivatal).

Szőlőbirtokosok figyelmébe

ajánlják nagy raktárakat 5' és 6' (láb) hossza luczfenyő, ugyszintén hasított és gömbölyű tölgyfakarókból a legjutányosabb árak mellett.

Ernst János és Roth

fakereskedők Ujvidéken.

AMERIKÁBA

a III. osztályu menetjegy

mérsékelt áron

Bécsből Antwerpenen át

NEW-YORK

PHILADELPHIÁBA

teljes ellátással

156 koronáért.

RED STAR LINE-hez kell fordulni
Bécs, Wiedner Gürtel 20. 1—4

Szőlőbirtokosoknak, mezőgazdáknak:

Akáczfából hasított szőlőkarót,
Akácza kerítési oszlopot,
Akácza komló oszlopot.

BOGNÁROKNAK:

Akácza kerékküllöket,
Akácza gömbfát,
Akáczfából nyersen vagy félig kidolgozott kocsirészeket a legjutányosabb árak mellett ajánlunk. Ugyanitt mindenféle fák is kaphatók.

WOLF és TROSTLER

UJVIDÉK.

Iroda: Duna-utca 7. sz.

Fatelepe: Örménytöltés mellett.

WALLA JÓZSEF

Márvány-mozaik és cément-áru
gyára

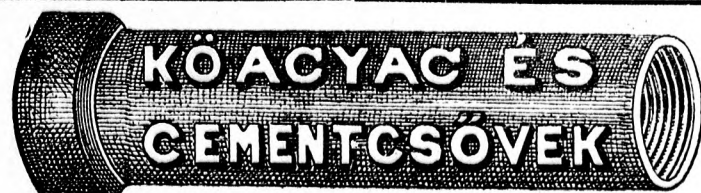
BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 13.

Gránit-terazzo
Betonozások
Csatornázások
Turbinák és zsilipek
Medenczék
Szökőkutak
Jászolok

Füüdőkádák betonból és
fayence-lapokkal borítva
Fulburkolatok fayence-
lapokkal

Márvány-mozaik-lapok
velencei módra
Czement-lapok sima és
római mozaik-utánzat
Mozaik-lap à la Mettlach
Keramet- és Klinker-lap
Portland-cementcsövek
Kőagyagesövek
Roman-czement
Portland-czement
Tűzálló-tégla

Nyomatott Hirschenhauser Benő könyvnyomdájában, Ujvidéken.